

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯНА ДЛУГОША
В МІСТІ ЧЕНСТОХОВІ (ПОЛЬЩА)**

**ISSN (print) 2617-0833
ISSN (online) 2617-0841**

**Міжнародний науковий журнал
«ОСВІТА І НАУКА»**

**ПРИРОДНИЧІ ТА ТЕХНІЧНІ НАУКИ
ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

Виходить два рази на рік

Випуск 1(30) 2021

МУКАЧЕВО-ЧЕНСТОХОВА

**MUKACHEVOSTATEUNIVERSITY (UKRAINE)
HUMANISTIC-NATURAL SCIENCES UNIVERSITY NAMED AFTER YANA
DLUHOSHA IN CZESTOCHOWA(POLAND)**

**ISSN (print) 2617-0833
ISSN (online) 2617-0841**

**International scientific journal
«EDUCATION AND SCIENCE»**

**NATURAL AND TECHNICAL SCIENCES
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
ECONOMIC SCIENCES**

Published twice a year

Issue 1(30) 2021

MUKACHEVO-CZĘSTOCHOWA

**Міжнародний науковий журнал
«ОСВІТА І НАУКА»**

*Заснований у 2006 році. Виходить двічі на рік.
Співзасновники та видавці журналу*

*Мукачівський державний університет (Україна)
Гуманістично-природничий університет ім. Яна
Длугоша в місті Ченстохові (Польща)*

*У 2018 році перереєстрований, Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації КВ №23077-12917ПП*

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 13 від 22.04.2021 р.)*

Головний редактор:

Щербан Тетяна Дмитрівна – доктор психологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України (Мукачево, Україна)

Заступники головного редактора:

Jerzy Piwowski – Dr. hab., Prof. AJD (Ченстохова, Польща)

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор (Мукачево, Україна)

Відповідальний секретар: **Мовчан Катерина Миколаївна** (Мукачево, Україна)

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Розділ "Природничі та технічні науки"

Відповідальний редактор: Козарь Оксана Петрівна – доктор технічних наук, професор (Мукачево, Україна)

Члени редакційної колегії:

Злотенко Б.М. – д-р т. н., професор (Київ, Україна)

Блецкан Д.І. – д-р фіз.-мат. н., професор (Ужгород, Україна)

Boguslaw Wozniak – Dr. Eng., Prof. (Лодзь, Польща)

Шаблій О. І. – д-р геогр. н., професор (Львів, Україна)

Yuriy Povstenko – Prof. Dr. hab. (Ченстохова, Польща)

Ravolizak – Prof. Ing, PhD (Ружонберог, Словацька Республіка)

Кабацій В.М. – к. фіз.-мат. н., доцент (Мукачево, Україна)

Ігнатишин М.І. – к. т. н., доцент (Мукачево, Україна)

Смочко Н.М. – к. геогр. н., доцент (Мукачево, Україна)

Розділ "Гуманітарні та суспільні науки"

Відповідальний редактор: Теличко Наталія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор (Мукачево, Україна)

Члени редакційної колегії:

Попович Н.М. – д-р пед. н., професор (Мукачево, Україна)

Шандор Ф.Ф. – д-р філос. н., професор (Ужгород, Україна)

Оросова Рената – д-р філософії (Словацька Республіка)

Саболч Єва – д-р філософії, професор (Угорщина)

Beata Urbanowicz – Prof. hab. Dr., професор (Ченстохова, Польща)
Marzena Bogus – Dr. (Ченстохов, Польща)
Daniela Kukla – Dr., Prof. (Ченстохова, Польща)
Maryla Renat – Dr. (Ченстохова, Польща)
Максименко С.Д. – д-р психол. н, професор (Київ, Україна)
Ямчук Т.Ю. – к. психол. н. (Мукачево, Україна)
Швардак М.В. – к. пед. н., доцент (Мукачево, Україна)
Прокопович Л.С. – к. філол. н., доцент (Мукачево, Україна)
Малець О.О. – д-р і.н., доцент (Мукачево, Україна)
Морська Л.І. – д-р пед. н., професор (Львів, Україна)

Розділ "Економічні науки"

Відповідальний редактор: Реслер Марина Василівна – доктор економічних наук, професор (Мукачево, Україна)

Члени редакційної колегії:

Папп В. В. – д-р екон. н., професор (Мукачево, Україна)
Боднар М.І. – д-р екон. н., професор (Київ, Україна)
Задорожний Зеновій-Михайло В. – д-р екон. н., професор (Тернопіль, Україна)
Куцик П.О. – к. екон. н., професор (Львів, Україна)
Maya Margvelashvili – PhD. prof. (Тбілісі, Грузія)
Peter Šoltés – PhD. doc. Senior research fellow (Братіслава, Словачька Республіка)
Gozora V.A. – PhD. Prof. (Братіслава, Словачька Республіка)
Jan Hron – Prof. Ing, DrSc. dr. h.c. (Прага, Чеська Республіка)
Teresa Martyniuk – PhD. Prof. (Сопот, Польська Республіка)
Robert Magda – PhD. Prof. (Геделле, Угорська Республіка)
Ровт Алекс – к. екон.н. (США)
Пітюлич М.І. – д-р екон. н., професор (Ужгород, Україна)
Дем'ян Я.Ю. – к. екон. н., доцент (Мукачево, Україна)
Лизанець А.Г. – к. екон. н., доцент (Мукачево, Україна)
Лінтур І.В. – к. екон. н., доцент (Мукачево, Україна)

М 58

Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА» / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.); заст. гол. ред.: Jerzy Piwowarski; В.В. Гоблик. – Мукачево-Ченстохова: РВВ МДУ; Гуманістично-природничий університет ім. Яна Длугоша в місті Ченстохові, 2021. – Вип. 1(30). – 191 с.

УДК 37:001(051)-027.543-028.42"540*6"

Міжнародний науковий журнал "ОСВІТА І НАУКА" зареєстровано та проіндексовано в таких міжнародних наукометричних базах даних: *Index Copernicus (ICV 2019: 69,56)*, *ResearchBib*, *SJIF/Inno-Space (Марокко)*, *CiteFactor*, *Infobase Index (Індія)*, *DRJI (Індія)*, *Turkish Education Index*, *Global Impact Factor*, *Eurasian Scientific Journal Index*, зареєстрований в *Google Scholar*.

©Мукачівський державний університет, 2021
© Гуманістично-природничий університет ім. Яна Длугоша в місті Ченстохові (Польща), 2021

Пеняк В. С. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА США.....	88
Розман І. І., Яким О.М. РОЛЬ МИСТЕЦТВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ТЕКСТУ.....	93
Rozman I.I. THE LEVEL OF DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN THE RESEARCH OF UKRAINIAN SCIENTISTS.....	97
Розман І. І. ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ДОСЯГНЕНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ БІОГРАФІСТИКИ: ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ.....	100
Telychko Natalia, Orsagosh Lyubov PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING TO INNOVATIONAL FOREIGN LANGUAGES LEARNING TECHNOLOGIES USAGE.....	104
Telychko Natalia FORMATION OF FUTURE PHILOLOGISTS OF ENGLISH LINGUISTIC AND SOCIOCULTURAL COMPETENCE IN READING BY MEANS OF A POETIC WORK.....	106
Товтин Н.І. ФЕНОМЕН СИМВОЛУ В МИСТЕЦТВІ.....	109
Черепаня Н.І. ЕТНОЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ДОШКОЛЬНИКА І РОЗВИВАЮЧЕ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	114
Черепаня М. Т., Бурденюк Я.І. ДЕІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ - КРОК ДО СКОРОЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СИРІТСТВА.....	118
Яким О. М., Малеш М. Ю. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАТИКИ.....	121
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	
Братюк В. П., Мигович В. ЗАГАЛЬНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ.....	125
Гоблик В. В., Ліба Н. С. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	130
Гоблик В.В., Шандор Ф.Ф., Щербан Т.Д. ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	133
Гоблик В.В. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ІГРОВОЇ ІНДУСТРІЇ НА ЕКОНОМІКУ.....	140
Gozora Vladimír, Resler Marina ENVIRONMENTAL ASPECTS OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS.....	143
Максименко Д. В., Кручак Л. В. ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ КОН'ЮНКТУРИ ТОВАРНОГО РИНКУ.....	151

4. Бондар Т. І. Правові передумови розвитку спеціальної освіти в США / Т. І. Бондар // Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук. – 2014. – Ч. 1. – С. 110–113.
5. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда. – 2015. – 172 с.
6. Про освіту: Закон України. Прийнято Верховною Радою України 05.09.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 01.05.2021).
7. Калініченко І. О. Інклюзивна освіта / І. О. Калініченко. – К., 2011. – С. 72–74.
8. Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання від 01 жовтня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>. (дата звернення: 01.05.2021).
9. Special education in today's schools / A. Turnbull, R. Turnbull, M. Shank, S. J. Smith. – 2003. – 565 p.

References

1. Balakirs'ka, L. V., 2011. Inklyuzyvna osvita dlya ditey z osoblyvymy potrebamy [Inclusive education for children with special needs]. *Methodical guidelines*, 6, pp. 11–13.
2. Bondar, V. I., 2016. Inklyuzyvne navchannya yak sotsial'no-pedahohichnyy fenomen [Inclusive education as a socio-pedagogical phenomenon]. *Native school*, pp. 10–14.
3. Bondar, T. I., 2019. *Tendentsiyi rozvytku inklyuzyvnoyi osvity u SShA ta Kanadi* [Trends in inclusive education in the United States and Canada]. Abstract of the dissertation. Doctor of Pedagogical Sciences.
4. Bondar, T. I. 2014. Pravovi peredumovy rozvytku spetsial'noyi osvity v SShA [Legal preconditions for the development of special education in the United States]. *Actual problems of social sciences and humanities*, 1, pp. 110–113.
5. Dyatlenko, N. M., Sofiy, N. Z., Martynchuk, O. V. and Nayda, Yu. M. 2015. *Asystent uchytelya v inklyuzyvnomu klasi* [Teacher's assistant in an inclusive classroom].
6. Pro osvitu: Zakon Ukrayiny. Prynyato Verkhovnoyu Radoyu Ukrayiny 05.09.2017 r. [About education: Law of Ukraine. Adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine on September 5, 2017]. [online] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. [Accessed 01 May 2021].
7. Kalinichenko, I. O. 2011. *Inklyuzyvna osvita* [Inclusive education]. Kyiv.
8. Pro zatverdzhennya kontseptsiyi rozvytku inklyuzyvnoho navchannya vid 01 zhovtnya 2010 r. [On approval of the concept of inclusive education development from October 1, 2010]. [online] Available at: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>. [Accessed 01 May 2021].
9. Turnbull, A., Turnbull, R., Shank, M. and Smith, S. J. 2003. *Special education in today's schools*.

УДК 7:37.091.32:821(100)(045)

РОЛЬ МИСТЕЦТВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ТЕКСТУ

Розман І. І., Яким О.М.

THE ROLE OF ARTS IN THE IMPLEMENTATION OF TASKS CULTURAL ANALYSIS OF THE TEXT

Rozman Iryna, Yakym Olga

У статті розглядається питання взаємодії зарубіжної літератури та мистецтва.

Зазначена необхідність використання культурологічного аналізу на уроках зарубіжної літератури. Закцентована увага на необхідності визначення психолого-педагогічних умов використання комплексу мистецтв на уроках літератури; аналізу інтегрованого підходу у викладанні зарубіжної літератури.

Ключові слова: культурологічний аналіз, студенти, соціалізація молоді.

The article deals with the interaction of foreign literature and art. The necessity of using cultural analysis in foreign literature lessons is noted. Attention is focused on the need to determine the psychological and pedagogical conditions for using the complex of Arts in Literature lessons; analysis of an integrated approach in teaching foreign literature. It is proposed to consider the methodology of comparative analysis of original and translated texts. The necessity of using the hermeneutical approach in the literary education of schoolchildren is justified. At the present stage of development of methodological science, knowledge of techniques for using a complex of Arts in the implementation of tasks of cultural analysis of the text becomes relevant for a teacher of foreign literature. In this regard, the creative laboratory of a literature teacher is also changing.

One of the tasks of a creative teacher is to master the concept of "aesthetically beautiful" in the ideological content of a particular work of art.

An important component of effective learning is the correspondence of knowledge on culture and art and educational program material. Students should have a good knowledge of artistic trends and trends, cultural and historical realities of the era, which are reflected in a particular work of literature.

Key words: cultural analysis, students, socialization of young people.

Впровадження культурологічного підходу на заняттях з літератури в різних формах навчання підвищить показники ефективності підготовки студентів з предмету «Зарубіжна література».

У зв'язку з цим якісно змінюються не тільки зміст освіти, а й структура навчальних предметів, технологія їх викладання, методи і прийоми, орієнтовані на ідею гуманізації процесу навчання і формування гуманітарного мислення.

Серед традиційних предметів загальноосвітнього циклу, що грають найважливішу роль у формуванні свідомості підростаючого покоління, його «вживання» в культуру, займає мистецтво слова – література. Воно, поряд з іншими мистецтвами, будучи самосвідомістю культури, в концентрованому вигляді відображає духовне життя людства, стає найсильнішим засобом виховання особистості. У сучасному розумінні філології закладено глибокий культурологічний зміст [1].

Найбільш значними для використання синтезу мистецтв на уроках літератури є вивчення праць психологів Л. Виготського, А. Брудного, А. Леонтьєва; зарубіжних і вітчизняних філософів В. Біблера, Г. Гачева, М. Мамардашвілі, Г. Сковороди, Х.-Г. Гадамера, М. Хайдеггера; вчених-педагогів В. Стоюніна, В. Водовозова, В. Канкаліка, Б. Юсова, Б. Ліхачева; культурологів М. Бахтіна, д. Чихачева, Ю. Лотмана, В. Топорова, А. Лосева; методистів В. Маранцман, Г. Біленького, Н. Молдавської, Е. Квятковського, В. Гречинської, Е. Колокольцева, Т. Бугайко, Ф. Бугайко, М. Рибникова, Н. Волошиної, Ю. Ковбасако, Л. Мірошниченко, Е. Ісаєвої, Ж. Клименко та ін., які бачать вирішення проблеми творчого розвитку молоді у необхідності долучитися до мистецтва слова і організації самостійно художньо-творчої діяльності на уроках літератури [1].

Гуманітарне виховання завжди є і буде надзвичайно важливим для соціуму. Розвиток і виховання духовного потенціалу молоді надає літературна освіта студентів. Гуманітаризація освіти, використання творчо-пояснювального підходу в педагогіці, взаємозв'язок суміжних її дисциплін: історії, культурології, лінгвістики, психології, філософії, мистецтвознавства, – все більше і більше розширюють межі літературної освіти.

Однією з вагомих дисциплін, яка покликана вирішувати завдання різнобічного розвитку особистості, а також розвитку його загальної культури, є «Зарубіжна література».

Розвиток креативного мислення, вміння аналізувати, співставляти, робити висновки на основі літературно-мистецьких алгоритмів надає можливість викладачу залучити молодь до гуманізації суспільства. Опрацьовуючи та аналізуючи художні тексти, студенти знайомляться із шедеврами світового літературного мистецтва [4, с. 56-58].

На сучасному етапі розвитку методичної науки актуальними для викладача зарубіжної літератури стають володіння прийомами використання комплексу мистецтв у реалізації завдань культурологічного аналізу тексту. У зв'язку з цим змінюється і творча лабораторія викладача літератури.

Одним із завдань творчо-працюючого викладача є оволодіння студентами поняття «естетично прекрасного» в ідейному змісті конкретного художнього твору.

Важливою складовою результативного навчання є відповідність знань з культури та мистецтва та навчальний програмовий матеріал. Студенти мають добре оволодіти знаннями щодо художніх напрямів і течій, культурно-історичних реалій епохи, які знайшли відображення в тому чи іншому творі літератури.

Актуальним стає питання про механізм передачі знань студентам, що забезпечують виховання моральних і естетичних категорій: прекрасного – потворного, добра – зла, любові – ненависті і т.д. На думку відомого психолога-педагога В. Канкаліка, для викладача важливо оволодіти механізмами естетичної педагогічної творчості, яка визначає «естетичну та творчу здатність». Під нею вчений має на увазі «сукупність психологічної освіти в структурі особистості вчителя літератури, завдяки якій естетичний досвід (знання, судження, смаки та ін.) переходять в площину художньо-педагогічної дійсності, стають інструментом її ефективного здійснення» [3, с. 135].

На етапі навчання у освітньому закладі для молоді важливим є розвиток здатності сприйняття прекрасного, усвідомлення ролі мистецтва в житті і творчості авторів художніх творів. З метою проведення аналогії під час роботи над аналізом художнього твору, студенти шукають відповіді на поставлені життям питання не тільки в спілкуванні з оточуючими, але і в книгах, творах мистецтва. Творчо-працюючий викладач створює атмосферу пошуку для визначення об'єктивних критеріїв і підтвердження своїх життєвих спостережень. Так, на думку Симакової Л.А., вченої-методиста, культурологічний підхід при вивченні літератури в навчальних закладах на сучасному етапі розглядається як найважливіший компонент культури і один з основних складових для підростаючого покоління. Враховуючи інтереси та уподобання молоді різного віку в галузі художньої культури і чітко представляючи особливості сприйняття ними художнього тексту, можна виокремити вікову доміную в сприйнятті художньої культури, що дає можливість розв'язання задачі введення студентів у контекст культури [5, с. 36]. Природно, що в старшому віці студенти відкриті до переживання не тільки літературних творів, а й творів мистецтва.

Спостерігається певний підйом творчої уяви і фантазії студентів, прояв інтересу і здатності до власної творчості, естетичної насолоди від творчого втілення художньої ідеї, що виступає кінцевою метою уроку літератури з використанням різних видів мистецтв.

Надзвичайно позитивним є те, що спостерігається інтерес до різноманітних видів мистецтва: музики, живопису, театру, кіно та їх взаємодії, а також в тісному взаємозв'язку з літературою. Все це вимагає створення певної системи використання мистецтва в літературному розвитку.

У зв'язку з проблемою використання інтеграції мистецтв на уроках зарубіжної літератури, а також методики порівняльного аналізу текстів різних видів мистецтв і літератури слід виділити особливий тип інтегрованого уроку літератури [4].

Методику інтегрованого уроку літератури, що має принципові відмінності від методики використання міжпредметних зв'язків на уроці літератури, розробляли С. Жила (Чернігів), Б. Юсов (Москва), Т. Недаїнова (Луганськ). Інтегрований підхід до аналізу художнього тексту передбачає глибоке проникнення у твори різних видів мистецтв та їх синтез на рівні теми, сюжету, ідейно-естетичної значущості [1].

У процесі інтеграції мистецтва і літератури виникає художній образ, що допомагає відтворити картину світу художника, образ автора або героя твору середовища через музику, живопис і літературу. Так, учитель-методист С. Леонов підкреслює: «інтеграція – явище більш глибоке, як залучення знань суміжних наук і видів мистецтва. Вона являє собою розгляд предмета або образ епохи, що викликав до життя той чи інший твір, історичне обличчя, художній образ, культурний напрямок і т.д. в єдності і цілісності, при зіставленні точок зору, висловлених представниками різних наук, засобами різних видів мистецтв. Так, при цьому в ході інтегрованого уроку дуже важливо розглянути факти використання літературних творів або сюжетів в інших видах мистецтва-живопису, музиці, архітектури, театрі і кіно» [2, с. 10].

Необхідно наголосити студентам на незліченні приклади кращих «перекладів» літературних творів у музиці: опера П.І. Чайковського «Євгеній Онєгін», опера Ш. Гуно «Фауст», опера С. Прокоф'єва «Війна і мир», «Сон в літню ніч» Мендельсона. Дані приклади служать яскравим зразком інтерпретації композиторами «вічних» літературних сюжетів.

Порівнюючи на уроці зарубіжної літератури переклади віршів Р. Бернса, виконані Т. Щепкіної-Куперник і С. Маршаком, стає зрозумілим, чому простий пісенний стиль С. Маршака, на відміну від високого стилю Т. Щепкіної-Куперник, займає гідне місце в ряду кращих перекладів Р. Бернса на російську мову.

На наш погляд, на уроках зарубіжної літератури доцільно запропонувати студентам наступні проблемні питання і завдання: чи можлива повне або часткове «співпадіння» при перекладі, згідно з яким в ідеальних умовах при зворотному перекладі можна отримати щось на зразок «клону» оригінального твору? що потрібно додати у текст, щоб отримати художній переклад? що найбільш і найменш важливо при перекладі: а) стиль автора; б) лексичні і синтаксичні співвідношення; в) точність в передачі сенсу; г) вірність оригіналу? як співвідносяться поняття форми і змісту і яка їх важливість при перекладі поезії і прози? як ви розумієте таке визначення: переклад – вільна інтерпретація з урахуванням широкого контексту, мовної та фонові інформації?

У процесі порівняльного аналізу оригінального і перекладного текстів у навчальному закладі учням важливо давати установку не стільки на критику перекладача, скільки на аргументований аналіз вибору відповідного еквівалента. Як правило, студенти стикаються з кращими перекладами світової класики. Відповідно, тексти-переклади з Ч. Діккенса, Д. Лондона, О. Уайльда, М. Твена сприймаються як тексти рідною мовою. Проте на уроках зарубіжної літератури слід звертати увагу учнів на значний внесок російської та української перекладацьких шкіл у розвиток світового літературного процесу.

Імена відомих авторів-перекладачів завжди залишаються в тіні, проте їх праця не менш важлива і відповідальна, ніж праця письменника або поета, автора оригінального художнього твору. Проблема методики аналізу оригінальних і перекладних текстів на заняттях літератури тісно пов'язана з проблемою розгляду художнього твору в широкому культурологічному контексті.

Отже, використання викладачами сучасних підходів до аналізу художнього твору, зокрема культурологічної увазі аналізу, дає можливість розглядати проблему культурології у світлі сучасного підходу до викладання зарубіжної літератури.

Список використаних джерел

1. Гусакова О. Я. Мотивації читацької та творчої діяльності [Електронний ресурс] / О. Я. Гусакова. – Режим доступу: <https://www.cyberleninka.ru/article/mo>.
2. Леонов С. А. Інтегрований урок літератури: книга для вчителя та учнів / С. А. Леонов. – М.: МПГУ, 1999. – 245 с.
3. Канкалік В. А. Психолого-педагогічні основи викладання літератури в школі / В. А. Канкалік, В. І. Хазан. – М.: Просвітництво, 1988. – 255 с.

4. Покатилова Е. А. Культурологический подход в системе литературного образования школьников [Электронный ресурс] / Е. А. Покатилова. – Режим доступа: <https://www.kulturologicheskiy-podhod-v-sisteme-literaturnogo-obrazovaniya-shkolnik>.
5. Симакова Л. А. Домінантні аспекти культурологічного підходу до вивчення літератури в школі / Л. А. Симакова // Всесвітня література в сучасній школі. – 2012. – № 11–12. – С. 36–38.

References

1. Husakova, O. Ya. 2016. *Motivatsiyi chytats'koyi ta tvorchoyi diyal'nosti [Motivation of reading and creative activity]*. [online] Available at: <https://www.cyberleninka.ru/article/mo>.
2. Leonov, S. A. 1999. *Intehrovanyu urok literatury [Integrated literature lesson]*. Moscow: MPGU.
3. Kankalik, V. A. and Khazan, V. I. 1988. *Psykhologo-pedahohichni osnovy vykladannya literatury v shkoli [Psychological and pedagogical bases of teaching literature at school]*. Moscow: Enlightenment.
4. Pokatylova, E. A. Kul'turolohycheskyu podkhod v systeme lyteraturnoho obrazovanyya shkol'nykov [Culturological approach in the system of literary education of schoolchildren]. [online] Available at: <https://www.kulturologicheskiy-podhod-v-sisteme-literaturnogo-obrazovaniya-shkolnik>.
5. Symakova, L. A., 2012. Dominantni aspekty kul'turolohichnoho pidkhodu do vyvchennya literatury v shkoli [Dominant aspects of culturological approach to the study of literature in school]. *World literature in modern school*, 11–12, pp. 36–38.

УДК 37.018:81'243:001.891(477)(045)=111

THE LEVEL OF DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN THE RESEARCH OF UKRAINIAN SCIENTISTS

Rozman Iryna

РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ДОСЛІДЖЕННЯХ УКРАЇНСЬКИХ НАУКОВЦІВ

Розман І.І.

The article examines the research of Ukrainian scientists on the study of foreign language education in foreign countries. Attention is focused on determining the purpose and scientific significance of the topic. The significance of the directions and characteristics of changes in the development of foreign language education abroad is highlighted.

Key words: foreign language education, research, development trends.

У статті розглядаються дослідження українських вчених щодо вивчення іношомовної освіти у зарубіжних країнах. Закцентована увага на визначення мети та наукової значущості теми. Виокремлено значення напрямів та характеристик змін у розвитку іношомовної освіти зарубіжжя. На основі комплексного аналізу загальносвітових та внутрішньо-національних викликів, умов, чинників, характеру інституціоналізації, інших компонентів цього процесу, запропоновано вивчати такі основні тенденції його розвитку: диверсифікація методів, форм, засобів іношомовної освіти; збільшення студентських контингентів у часі та просторі як результат реалізації концепції неперервної освіти; розвиток інтернаціоналізації систем освіти та постійне оновлення її елементів; удосконалення механізмів плати за навчання в університетах. У статті наголошено, що абсолютна більшість праць про іношомовну освіту в зарубіжних країнах стосується її



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>